

Vývoj softvéru v tíme

Nástroje pre manažment verzií, riadenie životného
cyklu zostavovania softvéru, riadenie zmien

Michal Tvarožek, tvarozek { at } fiit.stuba.sk, D208

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ Manažment zmien
- ▶ Podpora komunikácie v tíme
- ▶ Odporúčania

Obsah

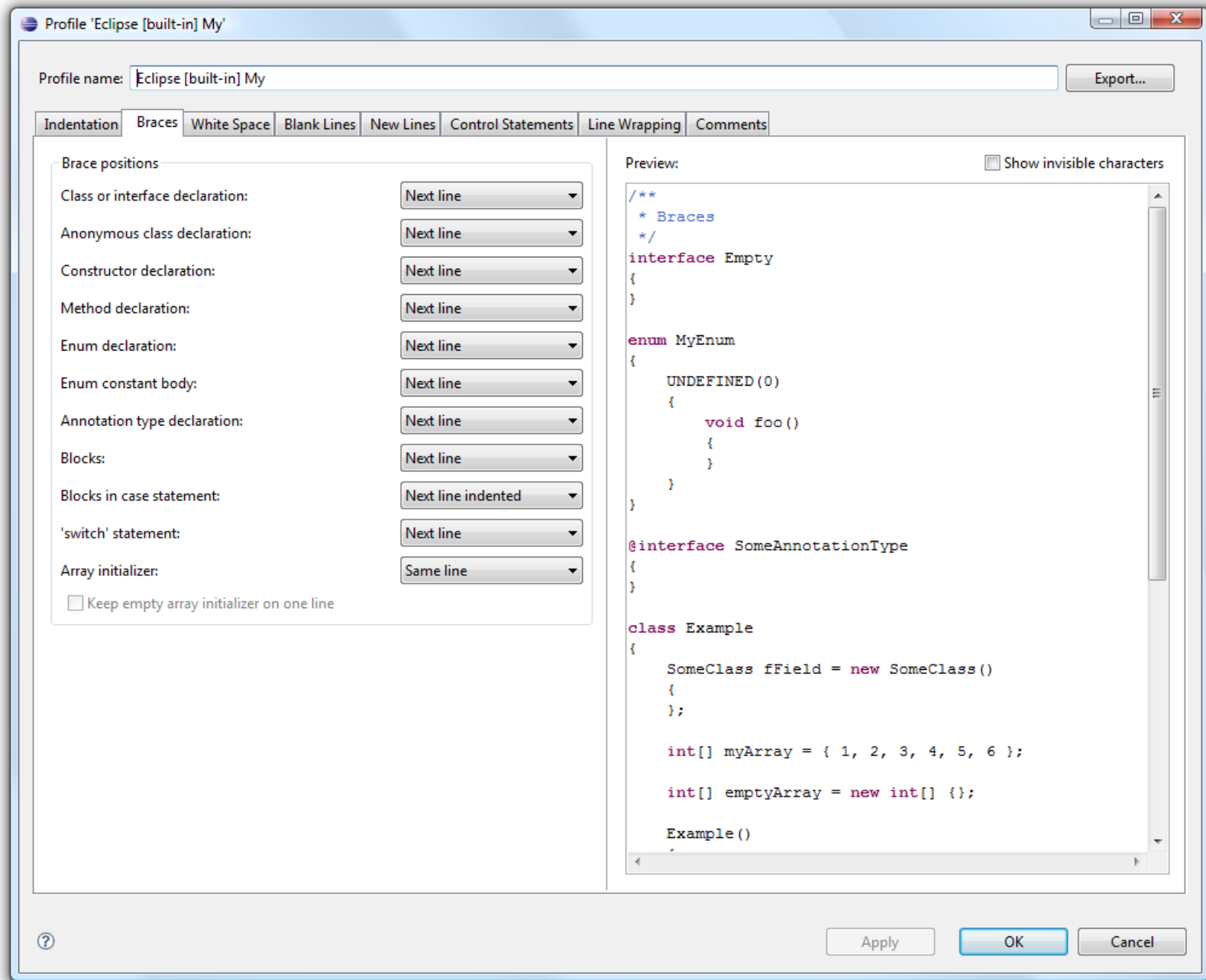

- ▶ **Integrované vývojové prostredia**
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ Manažment zmien
- ▶ Podpora komunikácie v tíme
- ▶ Odporúčania

Integrované vývojové prostredia

- ▶ **IDE = Integrated Development Environment**
- ▶ Centrálna pracovná plocha pre vývojový tím
  - ▶ Eclipse, NetBeans (Java)
  - ▶ Visual Studio [Team System], MonoDevelop (C#/.NET)
  - ▶ C++ Builder, Borland Delphi, IDE pre RoR...
- ▶ Metodiky pre písanie zdrojového kódu, ...
- ▶ Šablóna zdrojového kódu (opis, licencia, ...)
- ▶ Formátovanie zdrojového kódu [ukážka v Eclipse]

Funkcie IDE (ukážka)

- ▶ Tvorba zdrojového kódu
- ▶ Ladenie a testovanie
- ▶ Zostavovanie projektov a riešení
- ▶ Tvorba dokumentácie
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Návrh databázových schém

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ **Manažment verzií (zdrojového kódu)**
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ Manažment zmien
- ▶ Podporu komunikácie v tíme
- ▶ Odporúčania

Manažment verzií

- ▶ SCM – **S**ource **C**onfiguration **M**anagement
- ▶ Riadenie viacerých **verzií** tej istej **jednotky**
informácií s ktorou pracuje **viacero ľudí**
  - ▶ **Zdrojového kódu**
  - ▶ Projektovej dokumentácie
  - ▶ Modelov, obrázkov, ľubovoľných dokumentov...

Prečo verziovať zdrojový kód¹?

- ▶ **Súčasná** práca viacerých členov tímu
  - ▶ Práca nad najnovším zdrojovým kódom
- ▶ Práca na **viacerých verziách** súčasne
  - ▶ Viacero zákazníkov používa rôzne verzie vášho softvéru, potreba udržiavať všetky
- ▶ Návrat k **predchádzajúcim verziám**
  - ▶ Možnosť programovať „uvoľnenejšie“ – v prípade „slepej“ cesty sa môžeme kedykoľvek vrátiť k poslednej dobrej verzii

Prečo verziovať zdrojový kód²?

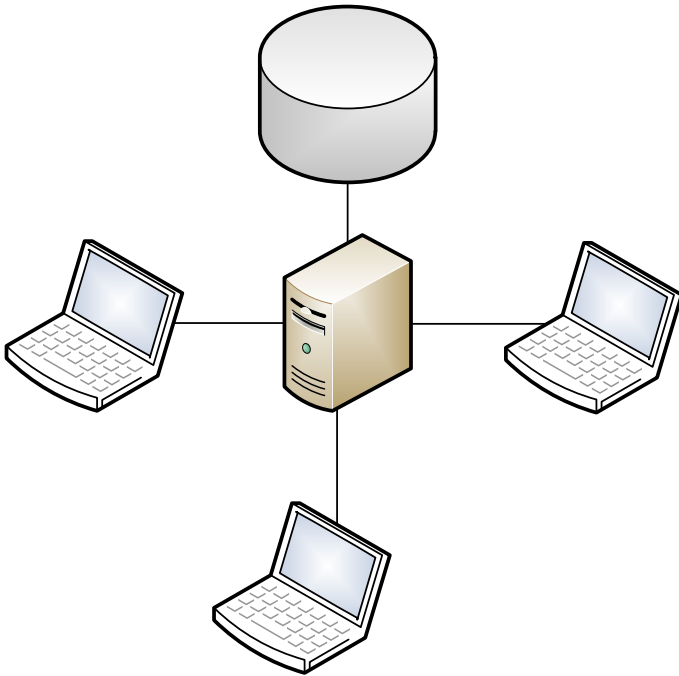

- ▶ Tvorba **záložných kópií** dokumentov
  - ▶ Strata/poškodenie lokálnej kópie nie sú kritické
- ▶ **Sledovanie zmien** dokumentov
  - ▶ Kto zmenu vykonal, čo zmenil, kedy to spravil (história)
  - ▶ Riešenie konfliktov, zlučovanie verzií
- ▶ **Sledovanie pokroku**
  - ▶ Monitorovanie zmien, aktivity a práce projektovým manažérom

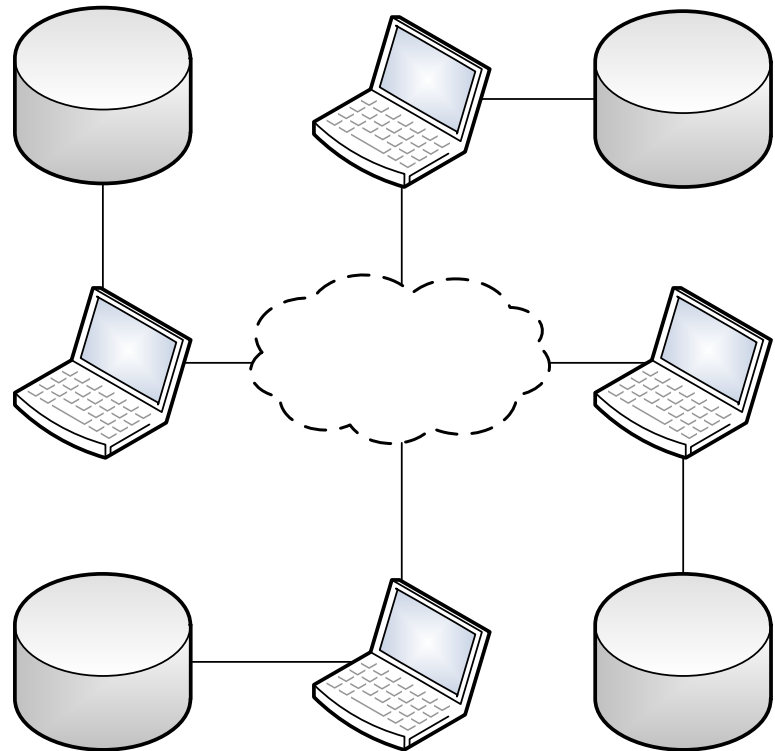
Prístupy k verziovaniu¹

► Podľa typu úložiska

Centralizovaný

Distribúovaný

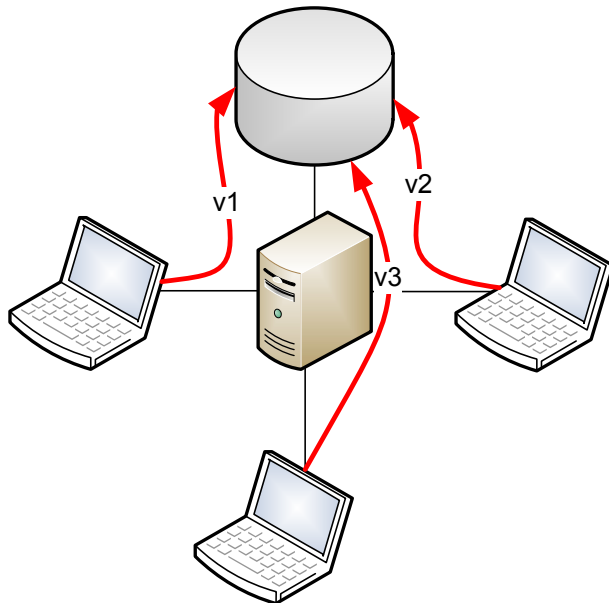

Prístupy k verziovaniu²

- ▶ Podľa spôsobu riadenia zmien
  - ▶ Uzamykanie súborov (len jeden naraz)

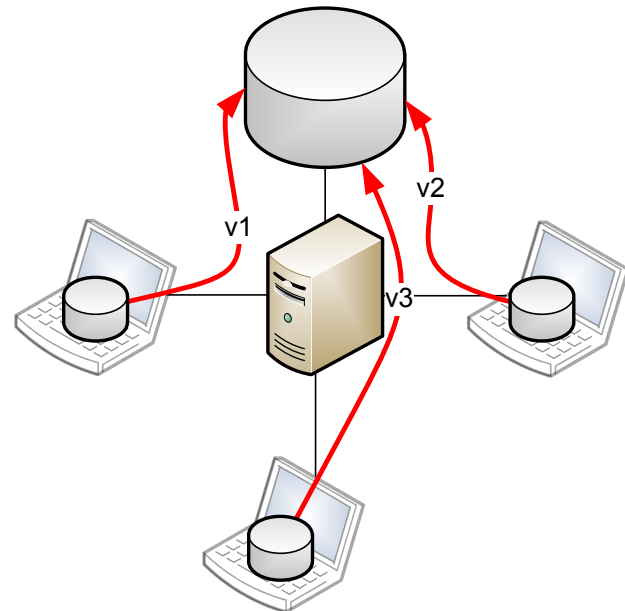
Spájanie verzii

- ▶ Riešenie konfliktov

Spájanie úložísk

- ▶ Každý za seba, všetci za?

Nástroje pre manažment verzií¹

- ▶ Klient – server architektúra
- ▶ Server
  - ▶ Úložisko údajov
  - ▶ Oddelená databáza pre každý projekt
  - ▶ Správa používateľov a prístupových práv
- ▶ Klient
  - ▶ Prehliadanie úložiska, prezeranie zmien, porovnávanie
  - ▶ Práca so súbormi (commit, update, checkout, ...)

Nástroje pre manažment verzií²

- ▶ Voľne dostupné systémy
  - ▶ S centralizovaným prístupom
    - ▶ CVS, **Subversion** (SVN), Aegis, ...
  - ▶ S decentralizovaným prístupom
    - ▶ Mercurial, Git, svk, GNU Arch, Bazaar-NG, Monotone, ...
- ▶ Komerčné systémy
  - ▶ IBM Rational ClearCase
  - ▶ Microsoft Visual SourceSafe
  - ▶ Microsoft Studio Team System
  - ▶ SourceGear Vault
- ▶ Iné
  - ▶ Office (TRK), Wiki, ...

Subversion (SVN)

- ▶ Open source (<http://subversion.tigris.org>)
- ▶ Centrálné úložisko
- ▶ Inkrementálne číslovanie revízií (1, 2, ..., 345, ...)
- ▶ Uchovávanie verzií adresárov
- ▶ Atomické potvrdenia zmien (commit)
- ▶ Uchovávanie verzií metadát (súborov, adresárov)
- ▶ Voľba sieťových vrstiev (file, http, https, svn, svn+ssh)
- ▶ Efektívny branching a tagging (konštantný čas)
- ▶ Vyvíjaný s cieľom nahradiť CVS

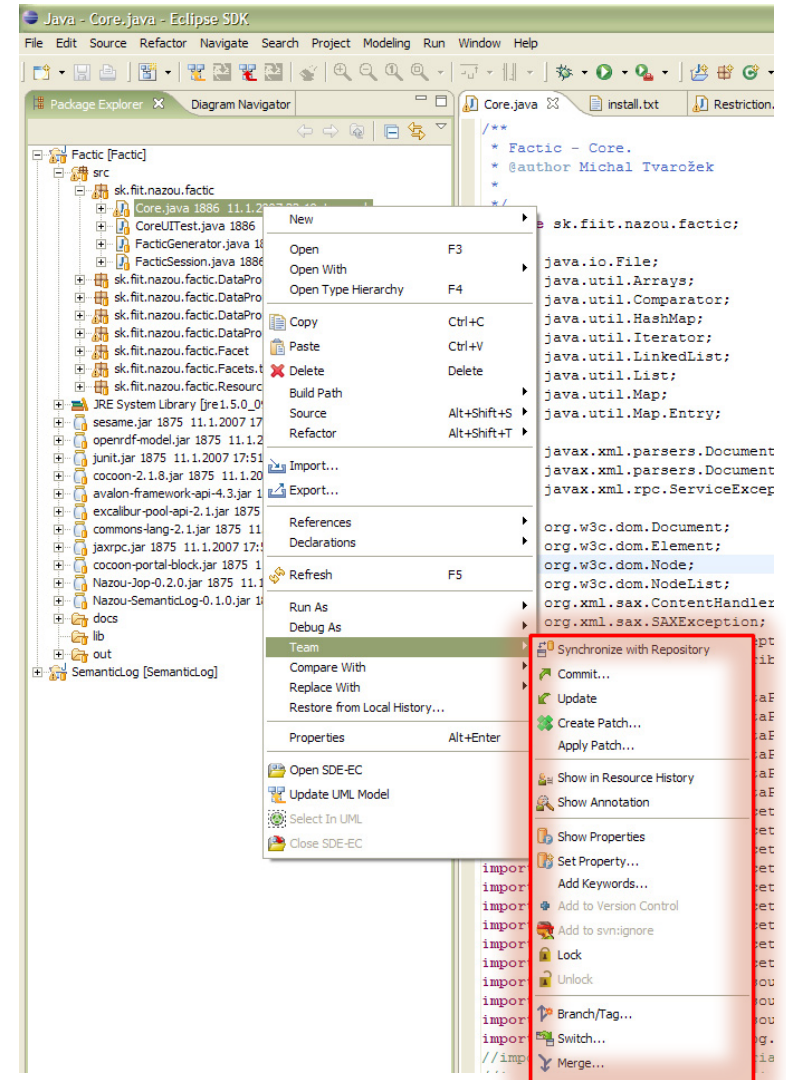
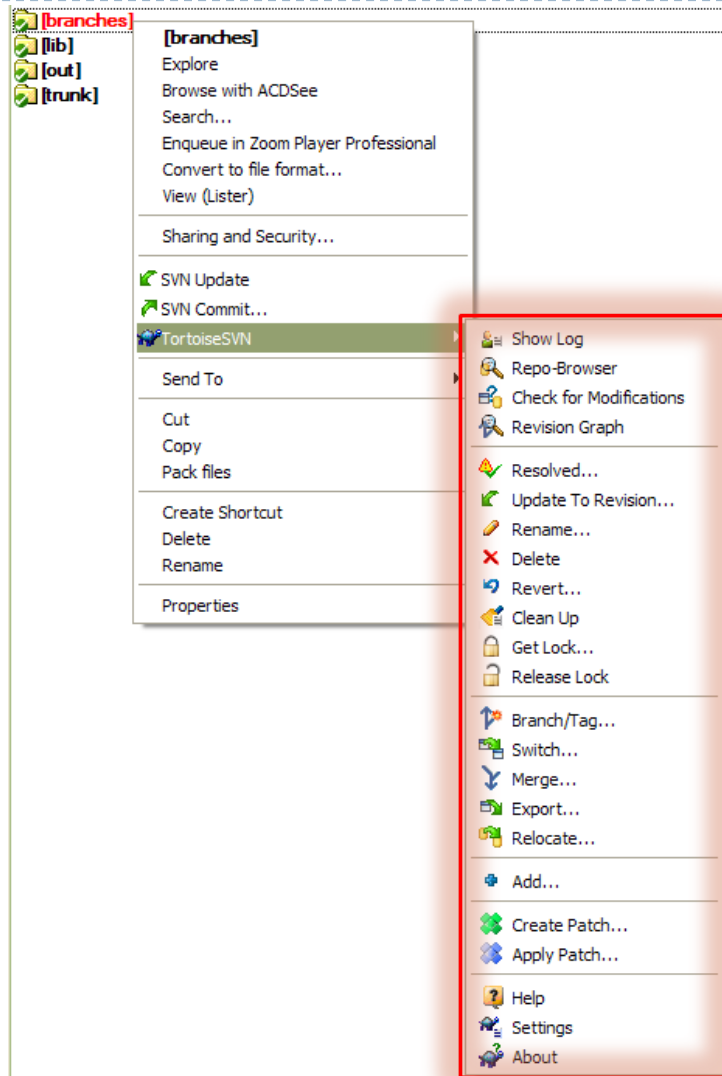
Použitie Subversion

- ▶ Klient v príkazovom riadku
- ▶ Klient s GUI – TortoiseSVN (tortoisesvn.tigris.org)
- ▶ Integrácia do vývojových prostredí
(Eclipse, NetBeans, JetBrains IDEA, VS2008, ...)

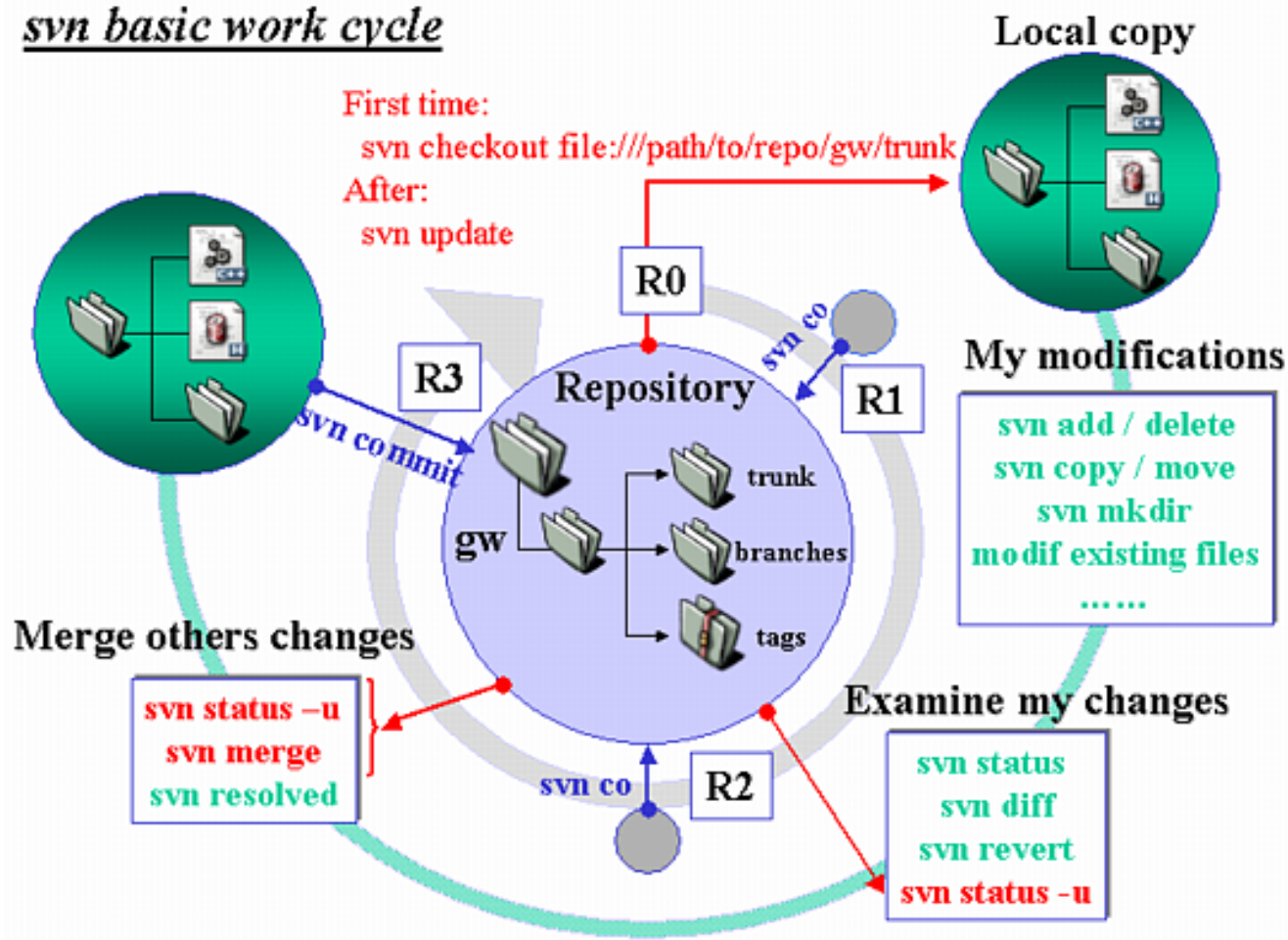

SVN v TortoiseSVN a Eclipse

Bežný pracovný cyklus (ukážka)

svn basic work cycle

Zdroj: <http://agata.in2p3.fr/dotclear/index.php?2005/05/13/6-subversion-svn-quickstart>

Mercurial | Git

- ▶ www.selenic.com/mercurial/
- ▶ <http://git-scm.com/>
- ▶ code.google.com, sourceforge.net, bitbucket.org
- ▶ github.com – social coding

- ▶ Klient v príkazovom riadku (hg|git)
- ▶ Klient v GUI – tortoise (hg|git)
- ▶ Integrácia do vývojových prostredí

- ▶ Možnosť konfigurácie „merge“ nástroja na riešenie konfliktov

Distribúované úložisko

- ▶ Vývojár si kopíruje/klonuje úložisko k sebe
  - ▶ `hg|git clone` <cesta-k-ulozisku>
- ▶ Prípadne vytvorí úložisko z existujúceho adresára
  - ▶ `hg|git init`
- ▶ Prístup cez niekoľko protokolov (schém)
  - ▶ `http`, `ssh`
  - ▶ Ale aj priamym napísaním adresára s úložiskom

Bežný pracovný cyklus

---

1. Aktualizuj svoje lokálne úložisko o zmeny z rodičovského úložiska
  - `hg|git pull` (prípadne použi predtým `hg incoming`, `git fetch`)
2. Postupuj ako keby si pracoval s SVN, len namiesto `svn` daj `hg|git` 😊
3. Prešír zmeny do rodičovského úložiska
  - `hg|git push`

Prečo sú distribuované SCM lepšie?

- ▶ **Odstráni sa centrálny bod zlyhania**
  - ▶ Všetci majú u seba kompletnú históriu
- ▶ **Podpora lepšieho štýlu vývoja**
  - ▶ Časté commity (lokálne), fungujú dokonca aj offline
  - ▶ Všetko je branch, takže nemá význam sa toho báť
- ▶ **Väčšia sloboda vývoja**
  - ▶ Ak vám niekto dá read-only prístup k SVN, tak nič necommitnete
  - ▶ Ak vám niekto dá read-only prístup ku Gitu, tak jediné, čo nepôjde je push – svoje zmeny môžete verziovať a potom napr. poslať patch
  - ▶ Social coding na github.com (fork, pull request)

Odporúčanie: **určite používať!**

▶ Čo robiť

- ▶ Často vkladat' zmeny do úložiska (commit)
- ▶ Komentovat' zmeny
- ▶ Robiť malé zmeny
- ▶ Vkladať veci funkčné a bez chýb

▶ Čoho sa vystríhať

- ▶ Riešenie konfliktov
- ▶ Vloženie (commit) nefunkčných zdrojových kódov
- ▶ Práca s neaktuálnymi súbormi

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ **Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia**
- ▶ Manažment zmien
- ▶ Podpora komunikácie v tíme
- ▶ Odporúčania

Manažment zostavovania softvéru

- ▶ Build = zostavenie [Clean build, incremental build]
- ▶ Automatizácia procesu **zostavovania** softvéru (kompilácie, testovania a distribúcie projektov)
- ▶ Odstránenie závislosti od IDE
- ▶ Založené na vykonávaní definovaných cieľov

- ▶ Voľne dostupné nástroje:
  - ▶ Make, Cmake, Rake
  - ▶ **Ant**, NAnt
  - ▶ **Maven**

Ant

- ▶ <http://ant.apache.org> (Java)
- ▶ <http://nant.sourceforge.net/> (MS .NET)
- ▶ Založený na XML **skripte** (build.xml) riadenom definovanými **cieľmi** (targets) a ich vzájomnými závislosťami
- ▶ Ciele obsahujú jednotlivé **úlohy** (tasks), ktoré sú postupne vykonávané

```
- <project name="MyProject" default="dist" basedir=".>
  <description>simple example build file</description>
  <!-- set global properties for this build -->
  <property name="src" location="src" />
  <property name="build" location="build" />
  <property name="dist" location="dist" />
- <target name="init">
  <!-- Create the time stamp -->
  <tstamp />
  <!-- Create the build directory structure used by compile -->
  <mkdir dir="${build}" />
</target>
- <target name="compile" depends="init" description="compile the source">
  <!-- Compile the java code from ${src} into ${build} -->
  <javac srcdir="${src}" destdir="${build}" />
</target>
- <target name="dist" depends="compile" description="generate the distribution">
  <!-- Create the distribution directory -->
  <mkdir dir="${dist}/lib" />
  <!-- Put everything in ${build} into the MyProject-${DSTAMP}.jar file -->
  <jar jarfile="${dist}/lib/MyProject-${DSTAMP}.jar" basedir="${build}" />
</target>
- <target name="clean" description="clean up">
  <!-- Delete the ${build} and ${dist} directory trees -->
  <delete dir="${build}" />
  <delete dir="${dist}" />
</target>
</project>
```

Maven

- ▶ <http://maven.apache.org>
- ▶ Riadi, resp. pomáha pri automatizovaní
  - ▶ Zostavovania projektu (predefinované fázy)
  - ▶ Technickej dokumentácie (xref, javadoc, xdoc)
  - ▶ Súhrnných správ (changes, file activity, unit tests)
  - ▶ Závislostí na iných knižniciach
  - ▶ SCM (SVN, CVS, ...)
  - ▶ Zverejňovania oficiálnych verzií (releases)
  - ▶ Tvorby distribúcie (jar, war, ear, OSGi bundles)

Predvolené fázy zostavenia projektu

- ▶ Validate
  - over vstupy
- ▶ Compile
  - prelož zdrojový kód
- ▶ Test
  - testovanie jednotiek
- ▶ Package
  - vytvorenie distribúcie
- ▶ Integration-test
  - vloženie do test. rámca
- ▶ Verify
  - kontrola kvality výstupu
- ▶ Install
  - inštalácia do lok. úložiska
- ▶ Deploy
  - nasadenie „von“

Kontinuálna integrácia¹

- ▶ CI – **C**ontinuous **I**ntegration
- ▶ Priebežne sleduje zmeny
- ▶ Automaticky zostavuje a testuje projekt
- ▶ Informuje o priebehu zostavovania projektu
- ▶ Umožňuje všetkým okamžite vidieť aktuálnu zostavu

Kontinuálna integrácia²

► Existujúce nástroje

- **CruiseControl** (<http://cruisecontrol.sourceforge.net>)
- **CruiseControl.NET** (<http://ccnet.thoughtworks.com>)
- **Continuum** (<http://maven.apache.org/continuum>)
- **Gump** (<http://gump.apache.org>)

► Porovnanie vybraných nástrojov

<http://confluence.public.thoughtworks.org/display/CC/CI+Feature+Matrix>

Continuum

About

Show Projects

Add Project

Maven 2.0+ Project

Maven 1.x Project

Ant Project

Shell Project

Administration

Schedules

Configuration

User Groups Management

Users Management

Legend

Build Now

Build History

Build In Progress

Checking Out Build

Queued Build

Delete

Edit

Build in Success

Build in Failure

Build in Error

→ Continuum Projects

	Name	Version	Build	Group	
	Continuum API	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Core	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Continuum Core Integration Test	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Continuum Cruise Control Importer	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Continuum IRC Notifier	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Jabber Notifier	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum MSN Notifier	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Model	1.1-SNAPSHOT	<u>4</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Notifier API	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Notifiers	1.1-SNAPSHOT	<u>5</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Parent Project	1.1-SNAPSHOT	<u>9</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Store	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Continuum Test	1.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Continuum Parent Project	
	Continuum Web APP	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Continuum XMLRPC Interface	1.1-SNAPSHOT	0	Continuum Parent Project	
	Doxia	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	<u>8</u>	Doxia	
	Doxia Confluence Module	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	0	Doxia	
	Doxia Core	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	0	Doxia	
	Doxia Decoration Model	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	<u>4</u>	Doxia	
	Doxia Docbook Simple Module	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	0	Doxia	
	Doxia Modules	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	<u>4</u>	Doxia	
	Doxia Sink API	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	<u>4</u>	Doxia	
	Doxia Site Renderer Component	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	<u>4</u>	Doxia	
	Doxia TWiki Module	1.0-alpha-8-SNAPSHOT	0	Doxia	
	Maven	2.1-SNAPSHOT	<u>4</u>	Maven JXR	
	Maven	2.0.3-SNAPSHOT	<u>6</u>	Maven JXR	
	Maven Ant Mojo Support	2.1-SNAPSHOT	<u>3</u>	Maven JXR	
	Maven Ant Mojo Support	2.0.3-SNAPSHOT	<u>2</u>	Maven JXR	
	Maven Ant Plugin	2.0-beta-2-SNAPSHOT	<u>2</u>	Maven Plugins	

Build #	Start Time	End Time		State	
1	16.07.2006 13:13:17		Started since : 5 sec		Result
	16.07.2006 12:41:44	16.07.2006 12:42:10	Duration : 26 sec		Result
	16.07.2006 12:39:45	16.07.2006 12:39:47	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 12:39:42	16.07.2006 12:39:45	Duration : 3 sec		Result
	16.07.2006 12:39:17	16.07.2006 12:39:23	Duration : 5 sec		Result
	16.07.2006 12:28:55	16.07.2006 12:28:57	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 12:18:33	16.07.2006 12:18:35	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 12:17:44	16.07.2006 12:17:47	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 12:00:04	16.07.2006 12:00:06	Duration : 1 sec		Result
	16.07.2006 11:52:44	16.07.2006 11:52:46	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 11:48:54	16.07.2006 11:48:57	Duration : 2 sec		Result
	16.07.2006 11:48:28	16.07.2006 11:48:31	Duration : 2 sec		Result

➔ Add Schedule

Name	<input type="text" value="CONTINUOUS"/> <p>Enter the name of the schedule</p>
Description	<input type="text" value="Check for changes every two minutes"/> <p>Enter a description of the schedule</p>
Cron Expression	<input type="text" value="0/5 * * * * ?"/> <p>Enter the cron expression. Format is described there : Syntax</p>
Quiet Period (seconds)	<input type="text" value="30"/> <p>Enter a quiet period period for this schedule</p>
Enabled	☒ <p>Enable/Disable the schedule</p>

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ **Manažment zmien**
- ▶ Podpora komunikácie v tíme
- ▶ Odporúčania

Manažment zmien/požiadaviek

- ▶ Zmena – vylepšenie, nová funkcionálnosť, chyba, ...
- ▶ Sledovateľnosť a dokumentácia životného cyklu
  - ▶ Prečo požiadavka vznikla
  - ▶ Koho/čoho sa týka
  - ▶ Aké má/bude mať dopady
- ▶ Ako požiadavku na zmenu vyhodnotíme
  - ▶ Budeme ju riešiť (prioritne)
  - ▶ Necháme ju na neskôr
  - ▶ Vlastne ju nepotrebuje

Jednoduchý životný cyklus požiadavky

Identifikácia požiadavky

- Nová požiadavka
- Nový problém
- Zmena v prostredí

Analýza požiadavky

- Posúdenie technickej realizovateľnosti
- Určenie nákladov a prínosov

Plánovanie zmeny

- Analýza dopadov zmeny
- Úprava plánu

Implementácia zmeny

- Implementácia zmeny
- Testovanie zmeny
- Aktualizácia dokumentácie

Posúdenie zmeny

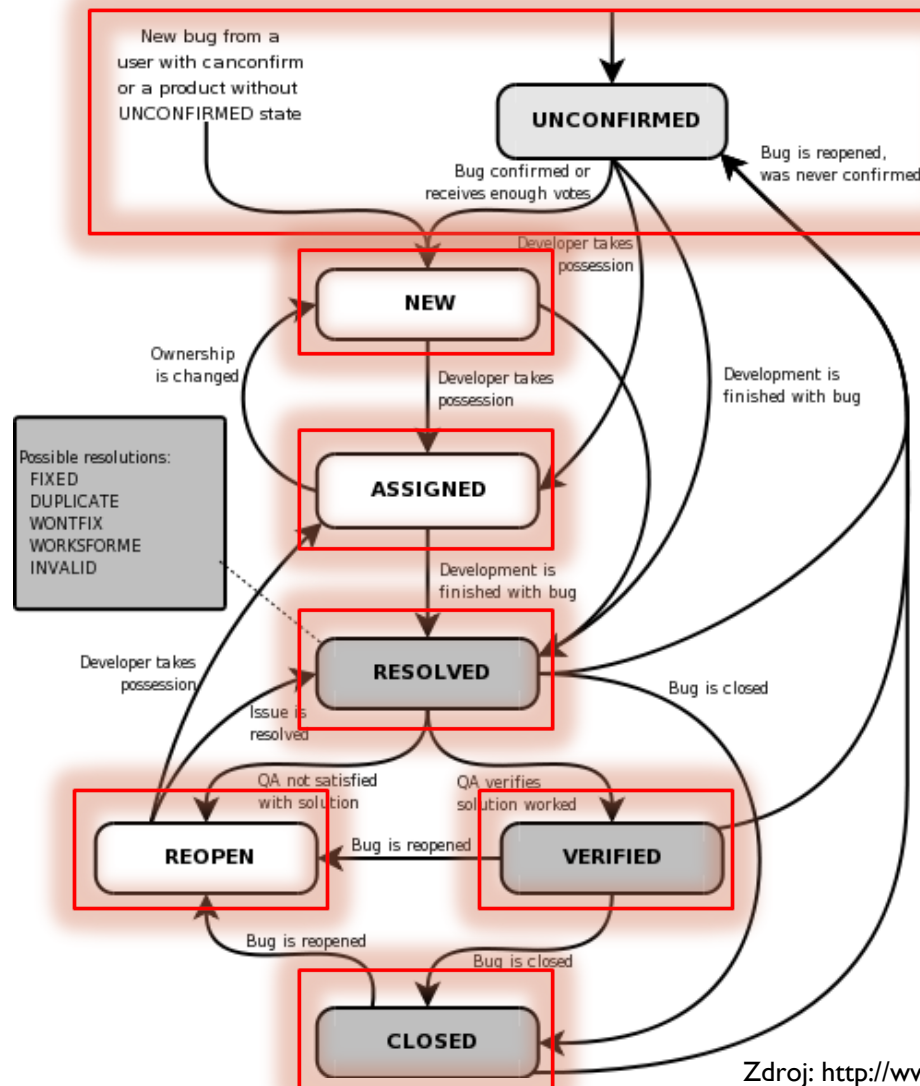
- Overenie zmeny
- Uzavretie zmeny

Nástroje pre manažment zmien

- ▶ Centrálna databáza zmien
- ▶ Široké možnosti vyhľadávania podľa rôznych kritérií (priorita, typ, dátum, „mne priradené“, „mnou vložené“)
- ▶ Voľne dostupné nástroje
  - ▶ **Bugzilla** (<http://www.bugzilla.org>)
  - ▶ **Scarab** (<http://scarab.tigris.org>)
  - ▶ **Trac** (<http://trac.edgewall.org>)
  - ▶ **Atlassian JIRA** (<http://jira.atlassian.com>)
pre projekty s otvoreným kódom používanie zadarmo

Bugzilla - životný cyklus chyby

Zdroj: <http://www.bugzilla.org/docs/3.2/en/html/lifecycle.html#lifecycle-image>

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ Manažment zmien
- ▶ **Podpora komunikácie v tíme**
- ▶ Odporúčania

Komunikácia v tíme

- ▶ Kvalita komunikácie → kvalita práce
  - ▶ Kontakt v tíme, synchronizácia, riešenie problémov
  - ▶ Možnosť riadenia, podpory práce, synergia
- ▶ Dôležitosť rastie s veľkosťou tímu, zásadný význam v distribuovaných tímoch (ale aj teleworking)
- ▶ Rôzne formy:
  - ▶ Emaily, stretnutia, IM (Instant Messaging), diskusné skupiny, ...

Emaily v tíme

- ▶ TO: zvážiť, pridáva prácu prijímateľovi
  - ▶ Udržovať zoznam adries, ReplyToAll
- ▶ CC: na info vedúcemu, iným zainteresovaným
- ▶ BCC: „tajne“ na info tomu, čo by to mal vedieť
- ▶ Priorita: aktívne používať (HIGH, LOW)
- ▶ Subject: stručne, vecne, skratky
- ▶ Vždy uviesť
  - ▶ Kontext mailu
  - ▶ Obsah
  - ▶ **Zhrnutie a vyznačenie toho, čo očakávame**

Zdieľaný kalendár

- ▶ Poskytne prehľad o zdrojoch – kto, kedy má čas
- ▶ Umožňuje efektívnejšie plánovanie
  - ▶ Priradenie (spoločných) úloh a zodpovedností
  - ▶ Zohľadnenie časových možností
  - ▶ Plánovanie stretnutí
  - ▶ Preplánovanie existujúcich činností

Online komunikácia

- ▶ Priama synchrónna komunikácia
  - ▶ Keď treba rýchlo niečo vybaviť
- ▶ Chat - posielanie správ cez IM
- ▶ Tele-/video-konferencie napr. cez Skype
- ▶ Pozor na

Zahltenie a neustále vyrušovanie pri práci (!)

Obsah

- ▶ Integrované vývojové prostredia
- ▶ Manažment verzií (zdrojového kódu)
- ▶ Zostavovanie softvéru, kontinuálna integrácia
- ▶ Manažment zmien
- ▶ Podpora komunikácie v tíme
- ▶ **Odporúčania**

Čo určite použiť

- ▶ IDE podľa použitého jazyka [Eclipse, VS, ...]
- ▶ Systém pre manažment verzií [SVN, ...]
- ▶ Automatické testovanie jednotiek [J/Nunit]
- ▶ Komunikačné nástroje [IM, email, wiki, TRK...]
- ▶ Generovanie dokumentácie [Java/Ndoc, Sandcastle, ...]

Čo ďalšie možno použiť

- ▶ Riadenie zmien/chýb [Bugzilla, ...]
- ▶ Analyzátor kódu [Checkstyle]
- ▶ Automatické zostavovanie projektu [Ant, Maven, ...]
- ▶ Kontinuálnu integráciu a zostavovanie [CC/CC.net...]
- ▶ Profilovacie nástroje